

Хрунов

ЗА УКРАЇНСЬКУ СОБОРНУ САМОСТІЙНУ ДЕРЖАВУ!

СВОБОДА НАРОДАМ!

СВОБОДА ЛЮДИНІ!

МІСЦЕ

МІСЦЕ

Ч. 19.

ГРУДЕНЬ

1946 р.

Видає Тернопільський Провід ЗЧ.ОУН.

W

ЧИТАЙТЕ І ПОСЛАЙТЕ ВИДАВНИЦЮ ОУН!

"НА СТОРОЖІ" ПОВИННО СТАТИ ЛЕКТУРОЮ ДЛЯ НАШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, БО ТЕО НЕ ЧИТАЄ "НА СТОРОЖІ" - НЕ ЗНАТИМЕ ПРАВДИ.

З М І С Т:

	Сторінка
I. Тем, що мушья отрічали смерть	I.
2. Щастя	Петро Карпенко-Хриницья 2.
3. Ми і КСЖ	Іко Дарич 3 - 6.
4. На чисті води	Сем. 7 - 8.
5. Теорія і реальність	Петро Головешко 10 - 11.
6. "Cav ant consul s..."	С. Снопківський 12 - 13.
7. "Що значить "кляття"Хрушова"	Гнідий 14 - 17.
8. Чехословацька республіка, як знаряддя московської політики	18 - 22.
9. З боротьби в Краю	23 - 26.
10. Чуть, чуть не зробив революції /Фейлестон/	Спіридон Чмерка 27 - 29.
11. Ватрак /оновідання/	О. Данський 30 - 34.
12. Від редакції	35.

Надсилайте нам якнайширші матеріали!

ТИМ, ПО МУШЬО СТИГЛИ СМЕРТЬ.

Як хто жив і як, та за що вмирав - це два нехитбі критерії оцінки вартості одиниці для народу в тепершній і майбутній.

Життя, виконане працею і боротьбою за кращу долю народу та мужньо опринята смерть за найвищі ідеали нації - це два моменти, що канонізують одиницю на народнього героя, на легендарного борця, який стається для майбутніх поколінь тим вічним джерелом нових сил і всіх свіжих зусиль. Ні уродження, ні образування, ні соціальний пост одиниці в її народі не дають їй права на безсмертність. Одиноко героїзм життя і смерті творять людину вічною для народу і для людства.

23 грудня 1946 року минає чотирнадцять років від смерти двох героїв, що вийшли з найширших українських мас, що пережили своє коротке життя з праці власних рук і що жили і вмерли за волю свого народу, для добра своєї батьківщини. Їх імена знамі і дорогі всьому українському народові: Б і л а с і Д а н и л и ш и н.

Хтось сказав, що Самостійності України доти не буде, доки її в рівній мірі не захоче як інтелегент, та селянин, так і робітник. Україна вибере свою самостійність тоді, коли за неї буде боротися однако- во, хоч і різними способами, найбільший і найменший в народі. Коли кожний в них випише на своїм прапорі: з д о б у д о в о л ю с в о ї о м у н а р о д о в і, а б о з г и н у в б о р о т ь б і з а н е ї.

І ми сьогодні, святкуючи роковини смерті тих двох героїв, святкуємо ріпночасно день соборного прагнення Українського народу до волі, до самостійного життя. Не сам чин тих двох борців є суттю їх безсмертної слави, бо інші ще більше вчинили ніж вони, лише героїчність їхньої по- стави в боротьбі за долю народу, лише факт, що це є ті, які ще вчора бу- ли безіменними рядовиками в українському суспільстві, що ще недавно бу- ли тим бракующим вугольним каменем в будові Української Самостійної Со- борної Держави. Це є ті, що стали символом виконання невідкличного на- казу кінечності для здійснення найвищого ідеалу: від найменшого до найбільшого - в боротьбі за Волю!

Білас І Данилишин - це народні герої українського робітництва, що поставило боротьбу за українську державу понад соціальну бороть- бу, що підпорядкувало свої інтереси інтересам цілої нації і чинно включилися у змаг за всенародні ідеали.

Ці два герої - це символ тих всіх працюючих, що в тім же часі тисячами гинули в такій же самій боротьбі по той бік Зоруча під чер- воним терором. Це символ тих всіх безіменних героїв, що за повновар- тісне і вільне життя свого народу волочили кайдани в далеких тайгах Сибіру, що пропадали в лісах і багнах Соловецьких островів і що кро- в'ю своєю зливали підвалия Вінницького ГПУ. Це ті, що кров'ю писали і пишуть історію боротьби Українського Народу.

Віддаючи поклон тіням славної пам'яті Біласа і Данилишина, ми ріпночасно клонимо голови перед тими всіма безіменними борцями і ге- роями, яким забракло крові для виписання своїх імен на золотих сто- лінках Українського Народу.

СЛАВА ІМ ГЕРОЯМ І ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ В НАРОДІ!

Петро Карпенко-Криниця

ЩАСТЯ

Як про весни буяння при дзвінкій долині,
Про Тебе здавна кожен мріє на землі.
Ночами в снах Ти увижаєшся людині,
Щоб ранком зникнути, мов дальні кораблі.

І щоб ізнов вернулися, як різні вісті:
Любов і ненависть, розрада й сум гіркий...
Здається іноді - нема для Тебе місця,
А все ж таки Ти є, мов іскорка надій.

Та лиш сміливцям шлях до Тебе не затерто,
Відважних душі сповнені Тобою вщерть,
Бо тільки з ними, з ними дружиш Ти до смерти,
Як різні істини - народження і смерть.

Назустріч ім Ти йдеш і кажеш: "Я із вами,
Немов найвища нагорода на землі..."

І, наче казка, хволим сниться Ти ночами,
Щоб ранком зникнути, мов дальні кораблі.

13.II.1944.

/Передрук/

Іко Дарич

М И Т КУК.

/до проблеми консолідації українських політичних сил на еміграції/

Проблема консолідації українських політичних осередків на еміграції не нова. Вона виникла ще в осені 1944 р., коли то в Берліні вперше про це ведено розмови. Цей перший період консолідаційної акції почався у Ваймарі. Очевидно невдачно.

Другий період почався більш-менш у травні 1945 р. в Вад Кіссінгені, куди то з'їхалися представники трьох українських осередків а саме: УНР, Гетьманців і ОУН /Мельник/. Переговори тривали довго й по дуже палких дискусіях, покінчилися також нічим...

Зате третій період консолідаційної акції увінчався "успіхом". Створено КУК, в склад якого ввійшли аж 8 українських, емігранських партій /від 1945 по 1946 намножилося їх досить!/

Чи матиме праця КУК-у позитивні для українських самостійницьких змагань наслідки, покаже найближче майбутнє...

Наше становище до КУК-у? Заки його спречизуємо, насамперед насвітимо становище до консолідації взагалі, та перебіг консолідаційної акції в Краю і на еміграції.

Наше становище щодо консолідації українських політичних чинників наскрізь прозирне. Вважаємо конечною то й пекучою справою, в часі, коли пущено в рух великанську машину української революції, запрягти до її обслуги всіх українців, що стоять на платформі боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу.

З уваги на те, та у висліді консолідаційного процесу з українських народніх масах і їх об'єднання довкруги самостійницької ідеї, з боку українських самостійницьких революційних кругів заініційовано консолідаційну акцію українських політичних кругів - це в 1943 р. Тоді то, в час активної боротьби з німецьким окупантом, запрошувано до участі в ній багатьох українських політиків, які сьогодні заявляються "ініціаторами" і "творцями" ідеї КУК-у. На жаль у тому небезпечному часі ці панове, як слабкий і боязкий елемент, мусіли від такої "небезпечної авантюри" відпасти. Взяли в ній участь здорові самостійники, що перезели консолідаційну акцію ще в Краю, в аспекті боротьби за державу, а не за владу. У висліді цієї консолідаційної акції, що спіралася на довершену вже органичну консолідацію українських мас, повстала Українська Головна Визвольна Рада. В своєму Універсалі УГВР зразу ж зайняла чітке становище щодо проблеми консолідації українських політичних чинників. Там читаємо: "Завданням УГВР є об'єднати і координувати дії всіх самостійницько-визвольних сил всього українського народу на всіх землях України та поза ними, для національно-визвольної боротьби проти всіх ворогів українського народу, зокрема проти московсько-большевицького і німецько-гітлерівського режимів, за створення Української Самостійної Соборної України /УССС/.

"І тому, щоб об'єднати всі національно-визвольні сили українського народу, щоб з одного центру керувати нашою визвольною боротьбою, щоб перед зовнішнім світом репрезентувати волю українського народу та щоб протиставитися спробам ворогів української держави розбивати єдиний самостійницький український фронт створюється Українська Головна Визвольна Рада, яка з сьогоднішнім днем переймає керівництво визвольною боротьбою українського народу.

В Українській Годовній Визвольній Раді зібрані всі представники

активно діючих революційно-визвольних сил сучасної України та передові одиниці з українських політичних середовищ, що в сучасний мент визнали за єдино правильну, цілком незалежну платформу визвольної боротьби українського народу за Українську Самостійну Соборну Державу, та будуть впроваджувати її в життя.

До УГВР можуть входити всі справді самостійницькі і незалежні сили України, незалежно від їх світоглядového та політично-групового приналежності, ті, що готові боротися за Суверенну Українську Державу".

Із вище наведеного виходить, що суттєвими моментами для об'єднання в Краю були:

- а/ боротьба за Українську Самостійну Соборну Державу,
- б/ цілком незалежна платформа боротьби українського народу. х/

Хто ці два моменти визнав, включився, незалежно від своїх політичних і світоглядових переконань, в активну боротьбу і провадить її до нині.

Отже виходить незаперечно, що консолідація політичного активу в Краю завершена навколо УГВР це в червні 1944р.

Знаємо також, що УГВР вислало закордон своє Закордонне Представництво, яке, крім політичних акцій на чужині, має завдання "мобілізувати і об'єднати українське громадянство закордоном навколо української самостійницької ідеї: разом з тим старається також безпосередніми контактами з представниками політичних еміграційних груп, довести до об'єднання всіх та залучення їх на службу українській визвольній справі. хх/

Нам відомо, що Закордонне Представництво УГВР ні разу не пропустило моменту, щоб довести до доцільного й фактичного об'єднання українських політичних чинників на еміграції під прапором боротьби за УССР.

Звідкіля, отже, взявся КУК?

Чи може це політичний емігрантський "d-us 'x machina"? Ні!

Справа із КУК-ом мається трохи інакше. Причини його появи слід дошукуватися в підготовчій праці т.зв.Контактної Комісії, яка стала платформою для вияву українського емігрантського опортунізму, самозаконності та ідеї боротьби, не так може за владу /бо фактично годі про таку тут говорити/, але радше за право на гонори і репрезентацію.

Що ж! Небезпека минула, чому ж не захити почестей, визнання, ну, і може /що найважливіше/ кращого матеріального буття!!!

Гей, гей, якби це було гарно - війна, проголошена і визнана Самостійна Українська Держава, а ми, в чудових, модерних лімузинах, вертаємося в Київ. А там!! - Вітають нас з ентузіазмом, відбираємо дефіляди, гратуляційні телеграми....

Ось так мріють, панове, що пруться на пости вождів і голов майбутньої Української Держави...

Як практично здобути цю Державу, про це вони не клопочуться. Це зробить все український нарід!....

Це правда! Ми св'ято віримо в те, що український нарід здобуде Волю, але віримо також і в те, що й український нарід не терпітиме на своєму скровавленому тілі жадних емігрантських "репрезентантів" - галапасів, які в час змагання обплывували й висміювали його героїв, спокійно жирували, загострюючи собі апетити на теки майбутніх міністрів!

Таких бо панів бачимо в рядах КУК-у!!

х/Гл. "Визвольна Політика" ч. 3., жовтень 1943. В-К- Як хто розуміє консолідацію? -

хх/ Бюлетень Закордонного Представництва УГВР ч. 1/46.

Становище Закордонного Представництва УГВР щодо КУК-у яс-
не. УГВР є понадпартійний Керівний Центральний Чинник і його Зако-
донне Представництво не може брати участі в консолідації партій. Спра-
ва зовсім ясна.

Виходячи з założення, що консолідація українських партій на емі-
грації є коначною, Закордонне Представництво "могло тільки повтати
акцію, що тримувала до порозуміння між існуючими закордонном партій-
но-політичними середовищами, сподіючись, що ті українські чинники,
які в Краю в різних причин, хоч би навіть зі страху, чи неправиль-
ної оцінки політичної ситуації, відмовились взяти участь в бороть-
бі....."

Нам йдеться тільки про спрецизування відношення ОУН до консо-
лідаційної акції * до КУК-у зокрема.

Фактом є, що Закордонні Частини ОУН, яка має на меті не вузько-
партійні справи, лиш обстоювала й обстоє всюди українські державниць-
кі позиції, виявила добру волю піти назустріч консолідаційній акції
закононом та делегувала до Контактної Комісії свого представника.

Однак вже на першому засіданні Контактної Комісії показалося,
як чітко зарисувалися на чужині два політичні напрями - революцій-
но-самостійницький, що його чільним репрезентантом є ОУН, та опору-
ністичний. Відповідно до цього й були два різні підходи, два різні
способи розуміння консолідації українських політичних груп на емігра-
ції. Для нас консолідація вважається за-
собом для включення всіх українських
політичних чинників в боротьбу - за
У С С Д. - Консолідація для опортуністів
- це заобід для здобуття в українському
супільстві втрачених позицій.

Яке було розуміння консолідації, такий був і підхід поодиноких
груп до її реалізації. Не диво, отже, що на терені Контактної Комісії
повстала велика розбіжність думок. Більшість емігрантських "мертвих
душ" обстоювали свої партійно-групові інтереси, бажаючи не тільки
бути впливовими на еміграції, але здобути собі вплив на хід подій в
краю, домагання, щоб компетенції консолідації були поширені також і
на край. Срозуміло, що ОУН на таке погодитися не могла. Годі ж бо бу-
ло допускати до керми боротьбою цих людей які:

- 1/ не визнавали й знехтували події, що зайшли в 1944 р.
в Краю,
- 2/ не визнали платформи УГВР і ставилися до неї наскрізь
негативно,
- 3/ з каригідним презирством висміювали героїську боротьбу
українських народніх мас в рядах УПА.

Одночасно оці всі групи хотіли залишити за собою право політич-
ної репрезентації на закордонному відтинку і заборонити Закордонно-
му Представництву УГВР переводити на цьому полі якінебудь акції. Ви-
моги прямо омішні. Де ж бо ці панове були в час репатріаційних акцій,
де ці панове були в час переслідування греко-католицької церкви? Де
ці панове були в час Широкої Конференції в Парижі?

Ми переконані, що КУК надалі віддаватиме, і то дуже поспішно, друго-
му храву на політичні акції на зовнішньому відтинку, тоді коли б ці
акції становили хоч малу небезпеку для їх пановних "репрезентативних"
сеіб. Що це ми мали змогу переконатися вже не один раз в недавньому
минулому....

Нале становище до КУК-у? ось воно:

- 1/ Бважаємо повстання КУК-у не консолідацією

х/ Бюлетень Закордонного Представництва УГВР ч. I/46.

україноських політичних чинників на еміграції, а лиш міжпар-
тійним порозумінням деяких політичних груп.

2/ Тенденції КУК-у не йдуть у напрямі посилення українсь-
кої вільної боротьби і закріплення українських позицій на закор-
донному відтинку. Вони виходять із вузько- партійних інтересів, нех-
туючи всі досягнення минулого.

3/ Вважаємо, що ідея об'єднання всього українства поза
межами Батьківщини має право реалізувати тільки Закордонне Пред-
ставництво УГВР, як закордонна делегатура цього органу, довкруги
якого об'єдналися всі політичні чинники в Краю.

Наше становище до КУК-у наскрізь н е г а т и в н е !

.....0.....

НА ЧИСТІ ВОДИ.

Нема нічого трагічнішого від безкритичного і перасадного наслідування у великих справах, а нічого смішнішого від такого копіювання у малих речах. Таке наслідування заносить неофітизм, а неофітизм завжди обезцінює... Коли ж він обезцінює пересічного чоловіка, так це лиш комедія. Можна сміятися, коли доробкович садиться, щоб золотом покрити свій парв'єнізм, коли порісший в пір'я підчас війни спекулянт пнеться між докторів і вдає більше вченого від винахідників атомової бомби, але жаж огортає, коли великий нарід у великих справах губиться на роздоріжжі неофітизму. Коли цей нарід, маючи величні власні традиції у всіх проявах громадського і політичного життя, що є старшими від традицій багатьох народів, починає наслідувати безкритично та без найменшої доцільності чужі взори, починає передіцитуватися у демократичності та соціалізмі, уважаючи це одиноким способом свого ратунку та одинокою підставою признання для себе серед чужих народів.

Коротко маємо на думці три головні прояви українського політичного життя на чужині. Перше: - це партійництво, друге - це вічно докучаюча в нас хвороба - якнайдалше йдуче сприймання чужих зразків безкритично і третє - це бездільна критикоманія. Розгляньмо ті всі три прояви по черзі. Де лежить причина їх існування, їх доцільність у нашій політичній теперішності та куди вони нас ведуть.

Партійництво. Це не партійність у здоровім змислі цього слова. Ні, це щось хворе, погубне. Цього не можна назвати політичними партіями, бо вони такими не є. А хотілось би, щоб було кілька політичних партій, що виразно і чітко назначили б свій програмовий шлях до найбільшої та найближчої мети цілого народу. Хотілось би, щоб ті партії, йдучи по думці і по лінії своїх програм до цієї найвищої цілі Українського народу, вносили поміж другі партії свою позитивну працю і тим самим брали активну участь у тій величезній будові. Але в тім і ціла біда, що багатьох "партій" не дають цієї засадничої відповіді, як дійти до того все-народнього ідеалу. Іде дискусія, а та й лайка, не за "як дійти", але "як урядити" це готове, здобути, щоб кожному в тім було як найвигідніше. Нікому чомусь не прийде на думку, що в своїй дяті навіть найменшому буде краще, ніж найбільшому з нас на вічній скитальщині. Навіски в тій дискусії ви вичуваєте цей злочинний наголос: "Коли не буде такої України, як ми хочемо, то хай її взагалі не буде!" Івице у нас пережито, та на жаль нічого нас не навчило. На цю тему ви знайдете жироценні програми та дискусії, що заносять свербом зс. шкіру це невпользованого медведя. Та коли ви поставите рубом питання, як цього медведя впольвати, то ті партійки розведуть руками, або подадуть вам такий спосіб, проти якого вони ще вчора прилюдно чи потайки окресчували мечі й помилі копії. Партійки не мають чіткої відповіді на питання: як здобути? А до найважливішою справою Українського народу є "здобути", тому кожна політична партія м у с и т ь на чолі своєї програми поставити цю презажну відповідь. Доки партія цього не зробить, не має права називати себе політичною партією, а її дискусії є безплідні і не прочищуючі українську політичну атмосферу, лише занецижуючі.

Друге - це сліпе наслідування чужих зразків та безплідне передіцитування себе, хто демократичніший та соціалістичніший. Чому це? - питаєте - кому це потрібне? А от чому. Ми попали у демократію, а демократія помагає на праві оборони своїх інтересів для всіх соціальних шарів суспільства, а в першу чергу дає право кожній політичній партії здобути собі в народі більшість, перебрати керму державного судна в свої руки і кермувати долею народу та держави так, як це дана партія найкраще розуміє і вірить, що цей її шлях, назначений для цілого народу

є найкращим. Так є у державних народів. І це є правильно.

Коли ж ви прегиджаєтесь нашій "демократії" тут на чужині, то виносите прапириння, що ми є неофітами в демократії. Так як би ми не мали в своїй історії чи не найісторичніх аразків демократичних форм. Ми не хочемо доказати чесемьниці партіями звітові, що ми є дуже а дуже демократичні. А що ознакою демократії є партії - так давай чим більше партій. Ви чуєте навіть голоси "З нами є зло, бо у нас замало партій". Отже партії, байдуже які, пощо і з ким чи проти кого, мають світові доказати, що ми справжні демократи. І чи не неофітизм? Справжній! Ми не вміємо втанути в середині, лише знаємо бігати з кута в кут. Як далеко ми загониоті у наслідуванні, най посвідчить такий факт. Тому, що партії державних народів не потребують відповідати на питання "як здобути", наші партії сліпо наслідуючі ідеологічно їм подібні тих же народів, цю проблему також збувають загальниками: "будемо боротися, будемо змагати, заступати" і т.д. Але для нас це все замало. Ми мусимо детально і чітко розібрати це питання та недвозначно відповісти, байдуже чи така ж сама партія Америки чи Англіїде питання розробила чи ні.

Трете - це критикоманія. І знов демократія. Модю демократії є критикувати. Так, це правда. Але критикувати це не значить розкладати, валити, обезцінювати та всікі їм синонімні поняття. Політичний критик критикуючи, матиме все на увазі добро народу чи держави, а не своєї партії передовсім. Матиме на увазі, чи ця критика з огляду на вські внутрішні і зовнішні обставини є на часі, бо дуже часто і правда, не впору сказана, є убійчою. Та нам це байдуже. Ми хочемо критикувати, бо це до каже, що ми найбільші демократи. Ми кричимо, що у нас замало дискусії /чит. оварні/, що ми замало розробляємо в полеміці проблем /чит. забабнюємо проблем/ і т.д. Чи не неофіти? Найчистішої води!

Причини цих явищ можна шукати або от тут зараз, що так скажемо, під шкірою нашого політичного життя, або їх треба шукати ген далеко у століттях нашого поневолення, що є для себе окремою і широкою соціологічно-психологічною студією. Нас більше обходять ті "підшкірні" причини. Комусь є потрібним розбиття української еміграції на партійки, комусь треба дискусій /сварень/ та політичного заколоту. Хтось хоче розложити український організм самоаналізом та перемінити твердий марш українського народу до його вершин на стадняний заколот та тупцювання на місці, а в дальшому зіпхнути його до самого підніжжя його верхів'я. Хтось хоче мати між українською еміграцією цю дискусію над найбільше безспірними проблемами, бо коли аудиторія свариться, то не чує суфльора, а суфльор не для аудиторії лише для артистів.

Цьому очевидно йде на руку вибухлий український індивідуалізм та амбіції одиниць, що в десятеро переростають їх здібности. Для творення нової партійки вистарчає, щоби менша чи більша індивідуальність знайшла вимірніого собі місця у вже існуючій партії. Тут не конче потрібно суттєво-програмової різниці погляду на великі справи. Про це свідчать факти, що провідники нових партійок присвоюють собі гасла та розв'язки проблем вже існуючих партій, що кристалізувалися в довгій боротьбі.

Якщо говорити про сліпе наслідування, то це абсолютно повний політичний неофітизм. Ніхто з розсудливих людей не повірить сьогодні, що ми здобудемо собі поперта демократичних народів лише тому, що покажемо безспірність нашої демократичности дорогою партійного розчленовання та сварів. Народи копірають себе не задля ідеологічно-політичних подібностей, лише тому, що бачать в тім свій, в найширшій понятті цього слова, інтерес. Цей інтерес може проявитися у силі і зрілості партнера в розгрі з третім. Совети будуть обстоювати полінезійських націоналістів коли українські демократи і соціялісти будуть для них лише фашистами. Такий інтерес.

Доцільність тих явищ. Очевидно вона була би, коли б заіснували такі передумови: Не партійництво дрібне і миршаве, а справжні політичні дві або три партії, що поставили би собі "во главу" своїх програм найвище добро нації як цілості та її найголовніші ідеали. При крихітці доброї волі в нинішній стадії українського народу з його соціальною простотою і незложеністю, ті дві чи три партії /бо більше нема потреби/ можуть дійти до повної гармонії у співпраці.

Коли би наслідування чужих зразків було розумне з повним узгодженням питомечностей нашого народу та політичної ситуації. Кожній український політик мусить собі здати справу за специфічної ситуації нашого народу. Один з них не сміє рівняти нашої стадії боротьби у вічному поході, у безустаннім воєнним стані за статичними внутрішньополітичними обставинами державних народів. Як що ми можемо наслідувати справжні демократії, то лише Англію й Америку в їх воєнних часах, де інтереси всіх партій зникли в обличчі цілого народу і держави;

Коли би критикоманство, що йде на взаїмне повалення партій, змінилось в справжню, здорову і в добрій вірі критику, що могла би служити добрі цілого народу та бути пробним каменем для критикованої партії чи політики. Така критика повинна виходити в сьогоднішню пору не з партійної програми про внутрішню структуру, лише з поняття добра, і то добре передуманого добра народу, в періоді збройного походу на свої вершини. А ще й крім критики та негачії мусіло би прийти позитивне ставлення боротьби даною партією і то краще ставлення могло би її дати моральне право критикувати.

Коли це не наступить, то наша політична сучасність може мати два наслідки. Або об'єднання по думці боротьби за самостійність прийде з дому, коли більшість народу на еміграції відчужує здоровий підхід і правильний шлях одної партії і її попре, тоді інші партії залишаться у неспівмірній меншості і будуть сповняти невдачну роль базарних крикунів, або настане політичний, а вслід за тим і моральний розклад нашої еміграції. Такий кінець мали вже численні еміграції і то з вище наведених причин.

Здоровість і психічна тугість нашого народу дає нам підставу вірити, в це перше, що прийде понад голови тих, що мають претенсії бути політичним розумом народу. -

Сем.

" ТЕОРІЯ" І РЕАЛЬНІСТЬ.

Теорія большевицької партії сквернила капіталізм і стала робітничому класові килим під ноги. Російські робітники підтримували цю теорію, підняли під прапор большевизму. Нищився російський поміщик, фабрикант і банкір-капіталіст. Але чи з ними й капіталізм? Ні, він лише змінив свого господаря.

Замість окремих поодиноких капіталістів став один капіталіст - держава. Робітничі професійні об'єднання стають вже не посередниками між робітниками і роботодавцями, а прямим помішником капіталіста - держави. Профспілки стають погоничами самих робітників, лишившись на боці інтересів капіталіста - держави. Права, і обов'язки члена професійної спілки тепер уже не ті, що були за роздрібленого капіталізму. Член профспілки в першу чергу мусить сплачувати членські внески, бути відданим у роботу і не говорити про підвищення зарплати, хочби навіть у держави - капіталіста виникла інфляція. В протиположному разі такого члена профспілки було б оголошено зрадником і ворогом народу.

В школах і в інших виданнях говорилося про історію класової боротьби а не історію людського життя взагалі. Про історію держав нічого не можна було знати. Всюди - лише історія комунізму.

Говорилися приблизно так: є на світі робітничий клас, керований комуністами і є їх вороги пани-капіталісти, які за винятком своєї власної кишені ні не дбають ні про що в світі.

Робітничі об'єднання в Англії - це, казалося, дрібнобуржуазне об'єднання, що ставить собі за мету допомагати великим капіталістам утримувати в покорі поневолені народи в колоніях. Створювалася ілюзія, що існує не лише комуністичний світ і буржуазія, але й класова ненависть та смертельна боротьба між ними.

І ось, як сніг на голову, проклята війна з німецьким націоналізмом, що той будовав соціалізм за рахунок других народів але лише для німців. Теорія класової боротьби стала неспіваюча в час війни. Треба виходити з тупика зацім'якою ходом, бо заклик "вперед, і вперед", зустрів твердий кам'яний мур. Тут приходить на допомогу і розпуск комінтерну, старі царські чини і відзнаки, релігія - повертається все назад. Це дало позитивні наслідки. Ворог став переможеним. Але як же з комунізмом і класовою боротьбою? Тут вирішує вже не теорія, а зброя і фізична сила. Війна скінчилася, але ще не зовсім, бо переможений лише великий конкурент в побудові соціалізму, а капіталісти ще живуть. Адаже ж існує ще додирова Америка і дрібно-буржуазні тредюніони.

Отже, по-об'єднатися професійним спілкам країни "побудованого соціалізму" з професійними спілками капіталістичних країн? Але чи можуть, наприклад, робітники СРСР вимагати підвищення собі зарплати і покращання житлових умов, як це робиться у капіталістичних країнах?

На з'їзді тредюніонів у Англії делегація советських профспілок змогла лише передати через свого представника Тарасенка привіт від робітників. Чи зміг маршал Жуков написати все те, про що говорилося на з'їзді тредюніонів у Англії, як також про життя і долю народів СРСР у своїй передовій статті у газеті "Правда"?

Ні, він обмежився лише підкресленням, що комуністична партія репрезентує робітничий клас у всьому світі. Закинув англійцям, що вони тримають своє військо в Греції та інших державах, а про те, що самі тримають лише на західних кордонах більше 200 дивізій, не сказав нічого. Про це мусять на з'їзді Ассамблеї записувати. Як же вийти з цього кутка? Як пояснити все це світові? Хіба можна допомагаючи робітникам світу у боротьбі з поодинокими капіталістами та з дрібно-буржуазною організацією-

трейджіонами стати членом профспілки, яка допомагає капіталістові-державі, де "царливі" робітники одержують матеріальну допомогу від тієї ж долларової Америки, проти якої ведеться загальна боротьба. Вийти з цього тупика, значить відступити з своєю теорією й практикою боротьби за панування державного капіталізму, відмовитись від визиску трудящих країни, де панують боги з кремлівського трону, що силою змушують вибирати їх до влади, накидаючи трудящим свою волю, свою теорію класової боротьби, та засуджуючи на смерть або довголітню і тяжку каторгу тих, ^{розкривати} хто сміє уста, висловлювати правду у віщі.

Нехай знають робітники світу, яка доля спідкала цих робітників, які пішли шляхом большевицької теорії. Нехай усі знають у який тупик зайшла робітнича класа кермована державним капіталізмом, яку вільність мають робітники і поневолені селяни в колхозах, де господарем є парторг і вся його комуністична ячейка, а не голова колгоспу і всі колгоспники, під яких "добровільно" забирають на безцін збіжжя а йому продають його ж хліб удесятеро дорожче. Правда ця ніде і в ніяких "Правдах" не написана ні Жуковими ні іншими писаками. Хіба стаття в "Правді" - "Комуніст на хлібозаготівлях" не говорить сама про себе? Чи ж тримав би колхозник зайвину хліба, коли б йому привезли на продаж мануфактуру, чоботи чи інші речі широкого вжитку?

Та чи потрібні тоді ті комуністи для хлібозаготівлі? Ці дармоїди нічого не роблять, а лише по-собачому винюхують де лежать скарби трудящих. Чи можуть похвалитися держиморди з Кремля, що робітники сьогодні в СРСР не голодні і не голі, не говорячи вже тим про добрий житло після тяжких наслідків війни? А запитати тих заготувачів для чого державі потрібно забирати стільки хліба у свої руки? Адже ж цей хліб з держави сам нікуди не дінеться. Чи дадуть вам правдиву відповідь?

Відповідь ясна: Хліб потрібний для величезної армії, яку треба збільшити і для армії комуністів у Китаї, бо армії лише воюють, а не сіють і теорюють. Для чого ж така сила війська? О тут судить, читачі, самі. Це теж тупик - сказати світові правду. Нілкі маршали Жукови про це нілкої передобої у газеті "Правда" чи "Известия" не осміляться написати.

Петро Головешко

С.Снопківський.

CAVEANT CONSULES ...

Мімецький історик старої школи, ще з перед першої світової війни Пауль Рорбах - у своїй дуже оригінально написаній "Вельт Гешіхте", проводить таку головну думку, що рушійною силою історичного процесу всіх епох від найдавніших часів почавши була все нова зброя. Поява нової зброї завжди обумовлювала повстання нової стратегії і тактики на полях боїв і в політиці.

Цю свою тезу доказує Рорбах примірами взятими з історії різних народів. І так, старинні Перси доби Кира, Камбіза і Дарія знищили нововавилонську державу тому, що їхня нова зброя була з заліза тоді, коли вавилонська була ще бронзова. Олександр Великий знищив перську мілітарну потугу довгим списом /ратищем/ своєї піхоти, доброю кавалерією та вкінці ґрунтовно переорганізованою його батьком Філіпом грецько-македонською фалангою. Римляни били всіх своїми легіонами зорганізованими спершу в маніпули із ужиттям резерви, а згодом по реформі Гая Марія легіонами зорганізованими в залізні когорти. Римські воюючі часів були уоружені в знамениті короткі мечі, мали на собі добрі й легкі панцирі й знамениті легкі шити. І т.д. і т.д. - через вина - хід пороку й огнестрільної зброї аж до найновіших часів.

Прийнявши тезу Рорбаха, можна легко доказати, що вислід першої світової війни вирішила поява на полі бою опанциреного повза /танка/ на гусіньниці, для якого лабіринт стрілецьких ровів й пілі системи за-город кідчастого дроту не були ніякою перешкодою.

На вислід другої світової війни вплинула безумовно поява радару апарату, що ґрунтовно паралізував дії ворожих літаків й підводних човнів, та поява штучних плаваючих пристаней, що вможливили десант на європейське побережжя й вкінці поява наймодернішої й найстрашнішої зброї - атомової бомби.

Ця бомба, враз з винайденою і вживаною німцями ракетною бомбою /V2/, творять нову епоху в способі ведення війни і враз з тим нову епоху у світовій політиці.

Сьогодні атомові бомба, неначе тінь висить над усіми конференційними столами, при яких вирішується доля світу. Ясно, що хто сьогодні знає таємницю продукції атомової бомби, може диктувати свою волю цілому світові.

Знають про це очевидно й більшовики й тому за всяку ціну стараються добути для себе цю таємницю, а доки це не вдається, стараються різними рафінованими дипломатичними трюками відсунути й паралізувати небезпеку атомової бомби у відношенні до себе.

До таких трюків належить безумовно як будьто би ділова участь більшовицьких делегатів в нарадах комісії по справам атомової енергії при О.О.Н.

Рафінована гра, що її більшовики ведуть на тій комісії, а тим самим в О.О.Н. полягає на тому, щоб приспати чуйність цілого світу своєю як будьто би готовістю піддати й себе протиатомній міжнародній контролі за ціну заборони вживати атомну енергію, як зброю, й за ціну знищення існуючих вже запасів атомних бомб, де б вони не були.

Цілий світ трактує очевидно справу міжнародної контролі над атомною енергією чесно й відкрито, крім одних більшовиків. Коли представники прочого позабільшовицького світа, хочуть його дійсно забезпечити перед страшною нищівною силою атомної бомби й коли Америка по мужеськи заявляє устами свого представника, що готова піддати атомну енергію контролі, що її мала й проводити окрема, створена для

Може трапитись, що цей світ, сповнений різними ілюзіями, що до більшовизму, дійсно дасть себе надути більшовицькими грачами й тим самим стягне невиновне горе й катастрофу на ціле людство. Для нас представників народу, що пережив усі страхоття більшовицької тюрми народів й знає ґрунтовно ментальність більшовиків, знає всі їхні рафіновані трюки, всі їхні круті ходи й виходи, як довголітній в'язень, знає всі найтаємніші закамарки душі свого гнобителя, тюремного наставника, — немає ніякого сумніву, що більшовики не додержать ніякої умови, /так як досі не додержали ні ялтянської ні постдамської/ у справі за перестання продукції атомної бомби. Для нас немає сумніву, що коли й дійсно прийшло до якогось атомного розоруження, більшовики, як найбільша сьогодні мілітарна й агресивна потуга напали б на цей розоружений світ, поламавши віроломно всякі договори.

Для нас не має сумніву, що мимомайоритетних приречень, болю левики ніколи не зрезигнують із спроб продукувати якусь свою атомну бомбу десь в нетрах тайги і тундри де ніяка контрола неможлива.

Для нас немає сумніву, що власне в тому напрямі працює більшовицька думка. Знаючи це з досвіду, наївність деяких європейських і позаєвропейських ілюзіонерів, якщо йде про оцінку більшовизму, як небезпечного, — хотіло б ся перефразуючи відому пересторогу староримських сенаторів кликнути на увесь світ "severant consules, nequid mundus detrimenti capiat" /Хай чують конзулі, щоб дрімачий світ, не отримала катастрофа/.

БСЯ КОЛЯДЯ НА ЛІЗБОЛЬНИЙ ФОНД ОУН

"ЩО ЗНАЧИТЬ "КАЛІТТИ" ХРУШОВА..."

Большевники, від першого дня після приходу до влади, почувавши свою як духовну так і матеріальну слабкість, але не бажаючи ніяк уступити з свого місіонерсько-імперіялістичного становища, змушені, час-від-часу, для розрядки ситуації та задоволення простаків, як у себе внутрі так і закордоном, допускати якісь псевдо-демократичні свободи. При допомозі цих псевдо-свобод їм удавалося і тепер ще удається обкурювати, як своїх так і чужих простаків, а з другого боку під цією маскою проробити ще більшу кіншову роботу по знищенню непокірних.

Таких псевдо-демократичних свобод було досить, але ми хочемо прої нагоді згадати тільки ті "найдемократичніші" свободи, за "користування" якими підаремні у Совітів народи заплатили мільйонами жертв, ми хочемо згадати тільки ті, які підаремні "совєтські громадяни" зміли своєю кров'ю і сльозами, ми хочемо згадати тільки ті, від опомину яких знаходиться на багатьох кривавий жак, зупиняється серце і тіло вкривається холодним потом. Знаходи їх належать двом "освободителям" людства Ленінові й Сталінові.

Беремо за порядком.

І. "Свобода народів на самовизначення аж до відокремлення" - чи потрібно до цього першого по лицемірству і підступу гасла давати якісь коментарі? Як "самовизначилась" Україна, Дін, Північно-Кавказькі, Закавказькі та Туркменські республіки - відомо всьому свідомому й честному світові. Як після того самовизначились зовнішню Монголія, Ба-сарабія, Литва, Латвія і Естонія, - теж відомо. Як сьогодні "самовизначються" Польща, Мадярщина, Румунія, Фінляндія, Болгарія, Югославія - теж ні для кого не становить секрету.

Друга "свобода" - це так зв. нова екон. політика. За цей буржуазний гріх дуже дорого заплатили ті, що користувалися цією "свободою", а особливо такі непокірні народи, як український, північно-кавказькі та кавказькі. 7 років користування цією "свободою" коштували згада-них народів 12-15 мільйонів людей! 10-15 міль. людей повинні були згинуть голодною смертю, доходити в жахливому падінні свому до масового людодітва. Три останні "свободи" є чисто сталінський винахід, одна тільки з них має шось 15 років існування, четверта років 7-8, а остання п'ята зовсім молода 3-4 роки. Так як сьогодні нату увагу найбільше буде займати третя "свобода" "найдемократичнішої" країни, то коротко необхідно з'ясувати про "свободу" 4-ї і 5-ї.

Четверта "свобода" - совєтські вибори, за цю трагікомедію немає зовсім потреби говорити, бо коли це для всіх істинних демократій світу виглядає тільки як фарс, як бездонна і дика комедія, то для під'аремних "дасливих совєтських громадян" це кольтосальна трагедія. Бо де й коли було можливе в світі, щоб сама маса рабів вибирала, та ще з любов'ю, собі катів, тиранів. Але не будемо довго зупинятись на цьому, перейдемо до 5 "свободи". Як ми вище згадали 5-а "свобода" ще занадто молода, але нехай ніхто з вас, крий Воже, не подумав, що вона неоплачена. Большевники дуже добрі комерсанти. Недаром так панове демократи співають з ними торгувати. У них буває всяко, буває так, що вони відступають товар, а тоді беруть добру плату, а буває і навпаки; на-бирають плату, а опісля й товар. Так було з 5-ою "свободою", що після 1943 року наз. "свобода релігії". За неї спочатку віруючі народи заплатили дуже добре, а потім уже батюшка Йосиф рішили і товар відпустити. Так, що можна спокійно тепер московському митрополіту Олексію Сміртувати з усіма новітніми Неронами. Це не в кредит - Йосип взяв за це крові за 1000 митрополів, а не за одного. А тепер перейдемо до 3-ої "свободи" - це посовєтському називається "критика і самокритика" це теж

одна з свобод, яка так добре характеризує більшовицьку дійсність. На перший погляд вона показується зовсім невинною, навіть більше - дуже потрібною річчю, що немов "критика й самокритика", це в "найдемократичнішій" країні називається щось подібне, як "свобода слова і друку". Це від більшовиків перший таран, проти того, що у советах деспотія, тиранія. Яка мовляв тиранія, коли є критика і самокритика; яка тиранія, коли можна критикувати всіх і вся, не дивлячись на особи, хіба в тих, що називають себе демократами, краще? Але дійсність цієї псевдodemократичної свободи, дійсність цієї критики стала зрозуміла всім, хто серйозно подумає і поспробує перевірити більшовицькі слова і діла. Тому зразу впаде в очі лицемірність, підступ і опуканство цієї свободи, але на превеликий жаль, не всі мають бажання задуматись над судьбою своєю і собі подібних, тому це гасло, ця жайнова "свобода" вабить навіть ретельних, воєнничих простаків-демократів. Для підсоветських народів ця "свобода", як і всяка більшовицька "свобода" страшна з двох причин. Поперше, що ця так зв. критика й самокритика служить для більшовиків ширмою, опустивши яку, вони за цей час-від часу роблять кровопускання інтелігенції і проводять поневолених народів, щоб держати їх в покорі, а з другого боку нею більшовики доглядають на гачок замордонних простаків, які, обізнавшись поверховно з більшовицькими свободами, не тільки не вірять поневоленим народам у знущання і карі над ними, а навпаки - заздують їхньому підсоветському щасті, і хочуть щось подібне завести і в себе.

Дійсну правду на цю "свободу" критики й самокритики вплинув це відомий французький письменник Анрі Жид, який написав книжку про СРСР і казав, що критикувати можна все в Со. Союзі, все, що проти генеральної лінії партії. А ця генеральна-лінія зробила голод на Україні і Північному Кавказі, завела нове кріпацьке право для селян, поробила робітників істинними пролетарями - жебраками, тримає щороку 10-15 мільйонів людей в тюрмах, концтаборах і на каторжних роботах. Як бачите, це все не піддавалось критиці й самокритиці. Для чого ж тоді вона? - Ось ми і поспробували трішки відкрити дійсну мету цієї 3-ої, як ми назвали, "свободи". Приглянувшись більш-менш до більшовицької критики й самокритики, легко напрошуються порівняння, що ця "свобода" грає роль ресори, пружини, що тільки ілюзорно пом'якшує ці страшні зугловаті кроки-поштовхи, які стрясають підсоветський нарід в цей час, коли його більшовики ведуть до комуністичного раю. Воі ці злочини й промахи, що їх робить Сталін і його К-о, есперементуючи над поневоленими народами, "критика й самокритика" дає не тільки можливість перекласти на голови інших і притягнути їх до відповідальності /хочби їх було й мільйон/, а що більше - пустити, як кажуть, пил в очі і зловити собі терпиму громадську опінію. Та треба прямо зазначити, що критика й самокритика стала в руках більшовиків універсальним засобом, вони нею не тільки прикривають свою чорну, злочинну роботу в своїх експериментах, Вони нею користуються для прикриття своїх злочинів при прямому знищенню непокірних, поневолених народів. Тепер нарешті зупинимось на цьому новітньому використуванні критики й самокритики по відношенню до українського народу.

Московська "Правда" від 23.IX.1946 за ч.200, поміщує повідомлення, яке доводить до відома всім про наради пленуму ЦК ВКП/б/України під заголовком: "Покращити підбір, розживлення й виховання кадрів". Репортаж в Україні повідомляє, якими питаннями займався пленум, але це тільки окремі окупні фрагменти. Про те, як більшовики готують й переводять вже нову криваву лазню українському народові й його інтелігенції На пленумі відчитується раб кремлівського владики й прамий кат українського народу, Нікета Хрушов. Усі ті фрагменти відчиту, які більшовики дозволяли собі обпарядувати, зроблені у вигляді критики й само -

критики. Микітка признається ніби всьому чесному люду, що він робив відчит Йосипові і його роботу в справі підбору і висування керівних кадрів уважали незадовільною, що у наслідок цих помилок на Україні має місце масова зміна основних керівних кадрів. Він говорить, що в секретаріатах райвиконкомів партії змінилося в середньому на У - країні 34%, а голів районних виконавчих комітетів на 64% директо - рів МТС - дві третини! Особливо виділяється в цьому Сумська область, де за півтора року вичищено 91% голів райвиконкомів. В миколаївській області 83%, а в рівненській 83%. На дійсній причині цієї чистки, а не невольної зміни, як каже, для наївних людей прикидаючись наївним, Ми - кита, мизупинемося нижче, а тепер тільки запитаймо у його, як же во - но погоджується ота чистка з вашою найдемократичнішою сталінською конституцією, ота зміна голів райвиконкомів, що, як кажете, по всій Україні їх змінили 64% а по окремих областях 80-90%. Та то ж за ва - шою соняшною конституцією "народні виборні", їх же вибрав сам "час - ливий нарід", а чого ж ви їх змінюєте, міняєте, висуваєте, засуваєте і т.д. Ніба ж це демократія? - Микито, робим брудно, та хочби гово - рив чисто, а то і того тебе позбавив Бог.

А тепер зупинемося на дійсній причині помилок і каяття цього кро - вокусного сталінського пса на Україні. Чому це такий вірний і безпо - милковий, з большевицького тіста зроблений, фірер большевиків України виступає в ролі недоумка, винуватого Утя, який признає свої помилки, недогляди в підборі й вихованні кадрів на Україні? Чимвикликане це? Большевицька Москва, Сталін і його сатрани задумали здобути українсь - кому народу нове, чергове кровопускання. Їм треба спустити з нього но - ву певну кількість крові й Приборкати революційний організм, зупинити його боротьбу за волю, вбити в його живуче джерело волі. І тут Москва починає застосовувати свій підступ і хитрість. Слухайте, Микита ка - ється і самокритикується, аде ж послухайте до чого смішні його аргу - менти. Знаєте, чому на Україні змінилось за півтора року від 60-90% голів районних виконавчих комітетів і тільки ж директорів МТС, і тро - хи менше секретарів компарткомів? - Це тому, каже Микита, що ЦК КП/б/У не надавав серйозного значення своєчасному затвердженню номенклатур - них робітників, слабо контролював цю роботу! Ось бачите, яка проста причина. Канцелярія ЦК КП/б/У погано працювала, а 80% "народніх" де - путатів позлізали зі своїх виборних місць. - І все. Здивуєтесь ви: так для чого тоді робити пленум, відцуруватися перед Йосипом і т.д. і т.д? Ні, ні, ще не все, не спішіть, Микита по своїй простоті, хоч і не бажаючи сказати правду, таки сказав, чому це, вони так роблять, чому вони не змінили за півтора року 60-80% керівного, старшого скла - ду, а просто чистили, чистили, як завжди чистять. Бо в Україні, гвіт остав для народу настільки нестерпний, що навіть були большевицькі посіпаки, та їхні ставленники від України не в стані його перенести і терпіти. Вони йдуть в димісію з большевицького становища по двох напрямках; або падають морально й розкладаються, або переключаються на бік борців за волю України. Ось де, Микито, причина чистки! Бо й сам же ти після всяких прикладів "мистецького керування кадрами" нат - кнувся як бішений пес на "буржуазно-націоналістичну концепцію" історика Грушевського й його школи. Щоб не бути голословним дамо йому сло - во: "ЦК КП/б/У переоцінивши особливої ваги ідеологічні праці, не при - кладав необхідної уваги підборі та ідейно-політичному вихованню кад - рів в галузі науки, літератури, мистецтва й не організував міцної кри - тики ворожої буржуазно-націоналістичної ідеології". В наслідок цього в деяких книжках, журналах і газетних статтях та в усних виступах у - країнських істориків і літераторів є ідеологічні помилки, невірні тлу - мачення, намагання відродити буржуазно-націоналістичну концепцію іс - торика Грушевського і його "школи". Інститут мови і літератури Акаде - мії Наук УРСР видає "нарис історії української літератури" і знаходить

ся буржуазно-націоналістичні погляди на історію українського народу і його культуру. Серйозні помилки націоналістичного характеру допущені також в 1-м томі історії України, виданому інститутом історії. В творчості деяких радянських письменників України помітні тенденції відходу від найбільш складних проблем /не допомагають совєтським братам обдирати./ Деякі із письменників ідеалізують минуле, допускається в своїй творчості помилок націоналістичного характеру і т.д.

Ось де головна причина чистки. Що ж, ми нічого не порадимо, що у Хрущова так виходить. Він почав з номеклятурних робітників, а скінчив робітниками ідеологічного фронту та письменниками.

Прочитайте добре ці правдиві слова нашого тата, і возрадуйтеся! В надзвичайному гніті, в дикому розгулі російського більшовизму, в крові насліддя ніяк не вмирає Україна. Вона росте, вона шириться, вона як фенікс, попелу виростає знову і знову.

І в які б плашки невинності, критики й самокритики Хрущови й їм подібні не прибиралися, вже не прикриють двох річей: що вже знову катують Україну, український нарід і його інтелігенцію, але боротьба українського народу за свою вільність й незалежність демакше прогресивніша і не задумити вам, сатрапи, вам того вогню, що розгоріється в Україні. -

Гнідай

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА ЯК ЗНАРЯДИ МОСКОВСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Роля Бенеша від 1938 - 1943 р.

Незнання мети політики московського імперіялізму з одного боку, будучи оточеним з усіх сторін і поневоленням Німеччиною з другого боку, все це кинуло малий чеський народ в обійми російсько-більшовицької політики. Симпатії чехів до так званого "братнього" російського народу наростали довгими століттями, на протязі яких цей малий народ мусів переносити неволю під заливом германців. Майже 90 процент чеського народу вірило, що запорукою їх незалежного державного існування може бути тільки повна перемога Росії над Німеччиною. Симпатії до Росії досить сильно були закорінені ще до 1938 р., до так званої мюнхенської трагедії, коли то в наслідок уступок Англії і Франції, Чехословаччина впала жертвою гітлерівської Німеччини. Будучи залишеним західними державами і попавши під чобіт німецького імперіялізму, очі чеського народу вповні звернулися на далеку Москву.

Зважаючи політичні настрої свого народу, Едвард Бенеш, спадкоємець президентського крісла по покійному імператору, опинився перед досить трудною політичною проблемою: або Захід, або Схід. Лявіруючи довгий час, бо від 1938 року до 1943-тього між Лондоном і Москвою, Бенеш змагав в рівній мірі шукати підтримки для своєї справи в Лондоні, Вашингтоні, як і в Москві. Це було тоді, коли більшовицька імперія сильно захиталася від удару німецької армії. Щойно поразка німецької армії під Сталінградом і зростаючий офензивний натиск на захід червоної армії, остаточно перетягнули Бенеша на сторону Москви.

І так, 12 грудня 1943 р., в присутності Сталіна, Ворошилова і Каплініна, Едвард Бенеш підписав в Москві договір проязні між своїм еміграційним урядом і ССРСР. Від тоді, фактично дипломатичне лявірування між Заходом і Сходом Бенеша закінчилося і він включився в орбіту загального, політичного плану ССРСР.

Це останнє посунення Бенеша, як вправного дипломата і політика, немало заскочило особливо ті політичні круги світу, які реально оцінювали мету московської імперіялістичної політики. Проте, враховуючи трудне політичне положення Бенеша в тих роках, було б неправдиво приписувати йому політичний промах. Включаючись в політичний план Москви Бенеш просто не мав іншого виходу, бо коли б він цього не зробив, безперечно втратив би свої політичні впливи на власний народ.

Банкrhoцтво Бенешової політики.

В час своєї політичної діяльності за кордоном, чи то в Лондоні, чи в Москві, Е. Бенеш досить простолінійно і відкрито поставив питання створення незалежної нової чехословацької республіки. Раніше англійські, потім советські літаки скидали на територію Чехії і Словаччини сотні тисяч різних листочок, декларацій, політичних програм, тощо. Чеський і словацький інтелігент, робітник і селянин потайки читали про те, що буде існувати нова свобода преси, що склад влади будуть входити представники з усіх верств народу, що буде признана цілковита свобода для громадянства, творення собі політичних організацій, що буде забезпечена приватна ініціатива, тощо. Словом, нова республіка мала бути ще більше досконалою ніж перша, ще більше справедливою у відношенні до всіх верств громадянства. Все це, зрозуміло, ще більше скріпляло політичну позицію Бенеша в обличчі власного народу.

Але дальший розвиток подій, а з ними переможне просування червоної армії на захід, все це витворило сприятливі для ССРСР передумови до політичного натиску на Середню Європу, не рахуючись з інтересами окремих малих народів, що опинилися під окупацією советських військ.

Коли в 42-43 роках СРСР ставила цілком ясно питання створення незалежних неїшних держав в Середній Європі, окупованих німцями, то з хвилюючою, коли червона армія почала опановувати ці краї, починаються раптом давно приготовані, накинені Москвою, уряди всім державам, що нашілися в стріфі її мілітарних і політичних впливів. В Польщі появляється уряд Берута, в Румунії Грози і т.д. Рівночасно, коли йшло про словянські краї, Кремль з усією рішучістю видвигнув гасла панславизму /старий коник, на якому Москва вже іде від початку минулого століття/, зберігаючи при цьому для себе провідне місце. Чехословацька, з своїми традиційними симпатіями до Росії, зрозуміло, стала об'єктом якнайактивнішого поширення цих гасел.

Здобувши перший клопоть східної Словаччини з містом Кошиці в осені 44 року, Москва подібно як у Польщі /створення уряду на чолі з проф. Моравським/, почала накидати своїх людей і для Чехословаччини. І так, появляється державна кошицька програма, а з нею державний апарат на чолі з довголітніми вислужниками Москви Зденком Бірлінгером, Каменським і Готвальдом, провідником чеської комуністичної партії. І такто колись уявлена Бенешом незалежна чехословацька республіка з урядом, вибраним народом, з полвою советських військ соромно пропала, а державний апарат новоствореної республіки цілковито опанували люди, підпорядковані Москві. Факт цей остаточно підірвав позицію Б. Бенеша, залишаючи для нього тільки титул президента республіки, без політичного впливу і будь якого поля до діяння. Колишня сильна політична індивідуальність в обличчі західних потуг, зіпсувала на ґрунт цілковитої політичної ізоляції. Довголітній борець за повну незалежність Чехословацької республіки, Едвард Бенеш, став тепер маріонеткою в руках Кремля, що рівнозначне є з цілковитим його політичним банкрутством.

Економічна ситуація.

З появою перших панцирних частин червоної армії на будицях Праги, відкрилася для Чехословаччини доба пізнання зблизке "братнього російського народу". По перших днях ентузіастичного шуму, палких промов і привітань "визволительки", червоної армії, народні маси Чехії поступово почали холонути, приглядаючись на не цілком коректну поведінку "братів-росіян" супроти місцевого населення. Кількамісячге господарювання "братів-словян" на багатих землях Морави і Чехії, позначилося численними грабунками годинників, одягу, взуття, худоби, коней тощо. Чеська дівчина, яка може не раз мріяти колись "vstát' se za Rusko", стала в багатьох випадках жертвою сексуального насильства. "Брати-словяни", колишній ідеал чехів, вчас свого гостювання в Чехії так наблизилися місцевому населенню, що чеські "бабички" почали голосно говорити: vstát nás podínky, nás satsvo a pod'te od nás tam od kudejsi, pris i."

Вертів наші годинники, наш одяг і ідіть туди, звідкіль ви прийшли/. В Празі, в одному кіні мав місце факт, який в своїй оригінальності став популярний далеко за її межами. Коли на екрані показався Сталін і простягнув руку до Бенеша /фрагмент підписання договору приязні в Москві в 1943 р./, хтось з глядачів крикнув: Адавай часи! Зала залплася реготом, що мусіла негайно утихомирити прибувша поліція.

Проте, це пробудження чехів вже не спроможне причинити советській політиці, хочби тому, що ключеві становища в республіці захопили комуністи. Вірний Москві пражський уряд, консеквентно змагає до повної советизації республіки. З кінцем минулого року, подивився декрет президента Бенеша /редагований Бірлінгером і його клікою і слухняно підписаний Бенешом/, який уводить націоналізацію шахт, банків і більших підприємств. Щоб побільшити видобуття вугілля, подібно як в СРСР, загнано гірників на чеському Шлезьку до робочих кадр, які зразком со-

вотської системи переводять соцзмагання. Також система стосується тепер і в інших підприємствах. Таким чином, Москва цілком відкрито за посередництва прихильного для неї уряду, накинута р опубліці свою невилітну систему примусової праці з широко закресленим отака-новським духом. Як довідуємося з чеського журналу "Обзори" з 2. лю-того ц.р., що з кінцем серпня м.р. введено на шахтаз 7-ми дневний закон праці, тобто з неділю включно. Помимо острого закону праці видобування вугілля посувалося черепатим кроком, так, що жинула зи-ма, була для республіки найкритичнішою змою взагалі, що навіть го-ловні підприємці в Празі були неоплені. Згаданий журнал в цього при-воду пише:

"З 45000 zatrudнених в шлезько-карвінському підземеллі, вдалося втримати лише 28 тисяч робітників. Втечі робітників з шахт спричи-нилася до того, що в деяких лях видобування вугілля похиталося на 3/4 загальної денної продукції!"

Щоб, однак, не допустити до катастрофи, змушено до в'яді в під-земеллі німецьких полонених. Хаос в шахтах і низький процент видобу-вання вугілля, спричинився до застою промислу. Крім того, чеський промисл відчуває буквальну недостачу сирівців. Втративши надію на імпорт сирівців з СРСР, журнал "Обзори" звертає увагу чешів на захід.

"Для нас є просто необхідний імпорт шенини, мяса, товщу, тек-стильних сирівців, колірового металю, шкіри, гуми, тощо. Без того ім-порту, який нам можуть дати тільки західні союзники, чеський нарід дійшов би до голодової катастрофи і ходив би в ганчір'ях".

Далі, автор статті наводить цифри імпорту до Чехословаччини в 1930 році. В тім році Чехословаччина імпортувала на 4 мільярди корон текстильних сирівців, на 2 мільярди харчевих продуктів і на 1 мільярд колірових металів, що в сумі виносило 7 мільярдів корон. Якщо б таку кількість продуктів Чехословаччина могла тепер ввозити, додаючи до того піддержання цін на світовому ринку, річний імпорт контував би 10 мільярдів корон! Щоб осягнути передвоєнний імпорт сирівців, треба на це мати покриття товарів на експорт, але через те, що цих товарів в наслідок застою промислу не має, а власна валюта немає підкладу зо-лота, один вихід - просити у західних держав грошової позики."

Далі, автор статті дорікає державним кругам, що в своєму засліп-ленні не доцінюють поваги економічної ситуації і і спрямовують свою орієнтацію на схід, відвертаючись рівночасно від західних союзних держав.

Але, враховуючи політичну залежність республіки від Москви, не-пислиме є оживлення заграничної торгівлі з західними союзними держа-вами. Це в майбутньому може спричинитися до ізоляції Чехословаччини від захому і втиснення її цілковито до східного блоку, що означає - до повну економічну залежність від СРСР.

Внутрішня політична ситуація.

Ситуація, яка витворалася в Чехословаччині з хвилиною, коли край-ней опинився під впливом советської політики, подекуди нагадує про-текторатну систему вчас німецької окупації. Визначну, а то й провідну політичну роль внутрі республіки грає тепер советська амбасада в Пра-зі на чолі з амбасадором Зоріном. Як колись райхспротектор Франк був фактичним диктатором протекторату, такою ж всевладною особою є те-пер амбасадор Зорін. Цього політична компетенція виходить далеко за межі своєї амбасади і сягає не тільки міністерства закордонних справ, але й всіх клітин державного апарату республіки. Викотарить погляду-ти до чеських ілюстрованих журналів, як "Свет соасту", "Наседа" і ін. цілі сторінки нестріють ілюстраціями, на яких парадно місце займає високий тин з яким волоссям, довгою бородою і косими очима. Це і є

по Бранку чергове нещастя для чехословацького народу, фактичний во-
лодар республіки, товарищ В.А.Зорін. Густо-часто чеська преса доно-
сить, що амбасадор Зорін промовляв в радіо до чеського народу в Пра-
зі, в Остраві і інших містах.

Читаючи це, стає дивно, чому саме товарищ Зорін називає себе
амбасадором? Чи ж не краще було б йому засвоїти титул "Генерально-
го комісара Чехії і Словаччини"? Бо чи ж мислима річ, щоб амбасадор,
промовляв з радіо до народу, на землі якого перебуває як урядовець
чужої держави? Але амбасадор Зорін не обмежується тільки промова-
ми. Він посувається значно далі. Проявляє він себе - як візитатор
міністерств республіки, де чеські вислужницькі міністри, без сумні-
ву, стають перед ним на струнко. А ось, за звідомленнями всієї чесь-
кої преси, 29 грудня минулого року, Зорін з своїми співпрацівниками
з амбасадри відвідав робітників шахт в плезькій Острові. Зрозуміло, не
обійшлося й там без промови в радіо. Подорож цю свідоміше громадянст-
во Чехії уявляє, як безпосередню контроль продукції вугілля, якої по-
важну кількість забирає для себе СРСР.

Зокрема заслуговує на увагу музейний куток Леніна в Празі, який
став осередком відкритої більшовицької пропаганди в чеській столиці.
Сюди більшовики кинули цілу потугу свого пропагандивного матеріалу.
Від революційної біографії Леніна, Сталіна і інших визначних больше-
виків, можна тут знайти різноманітний ілюстрований і писаний мате-
ріал листопадової революції, соціалістичного будівництва, розвитку
промислу в СРСР, розбудови колгоспної господарки, досягнення п'ятирі-
чок, тощо. Крім того, за спеціальний фонд міністерства інформації
/міністром інформації Копецьки, комуніст/, великими тиражами випуска-
ється кожночасно цілий лексикон комуністично-пропагандистської советсь-
кої літератури. Передове місце у вікнах книгарень, зрозуміло, займа-
ють твори "наймудрішого батька Сталіна" як "Вопроси ленінізму", "Крат-
кий курс історії ВКП/б/" і інші.

В початках січня ц. р. великою сенсацією було те, що міністерст-
во освіти ввело ордени для середніх і вищих шкіл поруч медалі Мазарин-
ка, Медалі Леніна. Все це викликало несмак в кругах чеського грома-
дянства, що часопис "Мідова демокрація", на своїй сторінці поставив
питання: "Чи міністерство освіти знаходиться в Празі, чи в Москві?"
Цей смілий вступ підтримала преса християнських організацій і соці-
демократів, що викликало в таборі комуністів велике невдоволення. Вмі-
ру активності комуністів, росте в чеському громадянстві певний па-
сивний опротив. Це виявляється в настроях мас, які чекають одинокого
спасіння від Англії і Америки. Наприкінці минулого року, громадяни
Праги і інших міст почали відкрито домагатися висвітлювання амери-
канських фільмів.

Советські фільми, з героями-стахановцями і зразковими партійни-
ми діячами, очевидно, не зворушують чеську публіку. В статті, присвя-
ченій цьому питанню, комуністичний центральний орган "Руде право" до-
дає в круги чеського міщанства гнилу реакційність і обвинувачує
американські фільмові підприємства, в тім, що ті не хочуть за коро-
ни продавати фільмів, тоді, коли советський союз постачає республіці
за дармо.

Щоб закріпити свої позиції, чеський уряд /за порадою советської
амбасадри/, від довгого часу розпочав класову ворожнечу, натравляючи
робітників на інтелігенцію, власників менших підприємств і на ба-
гатих селян.

В початках лютого ц.р. розігралася в цьому дусі на вулицях Брна
правдива драматична сцена. Місцевий комуністичний часопис помістив
довгу провокаційну статтю, денунціюючи визначного чеського діяча до-
цента брненського університету майора Штрафа. В обороні свого профе-

соро, студенти влаштували демонстрацію перед домом редакції. Тоді правління професійних спілок /підковито в руках комуністів/ телефонічно наказало стримати працю трьох великих фабрик і робітників негайно нагнано на контрдemonстрацію проти студентів. Тому, що студентів вже розігнала поліція, банди комуністичних груп з поодоро робітників увірвалися до університету і почали бити всіх і вся, хто тільки находився в університетських мурах. Скінчилося тим, що здемольовано в кабінеті ректора меблі, побито в бібліотеці і на коридорах вікна і до півсмерті потурбовано кількох цілком невинних студентів. Факт цей поважно підкопав повагу комуністичної партії в республіці, помимо спростувань її провідника Готвальда, що мовляв демонстрації /студентську і робітничу/ викликали фашистські елементи. Назагал, слово "фашист" для комуністів являється досконалим предметом, який дає їм можливість переводити всі свої кампанії проти своїх політичних противників. В половині лютого на Мораві переведено широкі нічні ревізії по всіх приватних домах. Умотивована вона була тим, що ніби поліція мала на меті вилучувати укритих власовців і дезертирів з червоної армії, але після тих нічних наскоків в одному тільки Брні арештовано поверх п'ятсот визначних чеських громадян.

І так Чехи переконуються поводити в намірах свого "старшого брата" і покровителя а враз із тим наростає ворожнеча до нового неофіційного окупанта Чехії. Ця безпосередня стріча чеського народу з большевицьким визволителем викликає цей нарідроз на все із тих безпідставних симпатій до "братнього руського" народу, як до "защитника" і "покровителя" всіх Словян. -

х о х о х о х

З БОРОТЬБИ В КРАЮ.

З В І Т

з акції на місто Грубешів, переведеної вночі з 27. на 28.У.1946 р.

На конференції представників УПА з представниками "ВіН"-у/Вольносьць і Неподеглосьць - прим. Редакції/ дня 18.У.46. представники "ВіН"-у запроєктували спільну акцію на м. Грубешів, в цілі знищення тих ворожих інституцій, які шкодять обом народам та тероризують польське і українське населення і підпільні організації, й в цілі надання нашої співпраці конкретного характеру. Встановлено, що акція має відбутися з 27. на 28.У.1946 р. В акції в місті мали взяти участь відділи УПА; розвідку, застави і теренових провідників мав дати "ВіН". Представники "ВіН"-у наголошували головно на знищенні НКВД. Обіцяли взяти участь в акції в силі одної сотні. Усталено збірний пункт і розпізнавальні знаки. Представники "ВіН"-у передали план Грубешова з означенням ворожих об'єктів і подали стан ворожих сил.

1. НКВД - 150 люда квартирує з двох бльоках домів, обдротовані і підготовані окопи. Стійки від вулиці і від городів поза дротами. Ці дані різнилися від наших даних про 250 НКВД-истів, які ми дістали на підставі зізнання НКВД-иста, зловленого в бою з УПА дня 14.У.1946./

2. УБП /Ужонд Безпеченства Публічного - прим. Редакції/ коло 60 осіб. Будинок мурований обдротований від вулиці має мурований паркан - висота 2 метри.

3. МО /Міліція Обивательська - прим. Редакції/ - до 60 осіб - 3 малі будинки.

4. Штурмівка - до 20 осіб

5. Охорона коменданта міста /штурмівка/ - до 40 осіб.

6. Виселенча комісія - 12 осіб /з пістолями/.

7. ВП /Войско Польске - прим. Редакції/ - за містом в кошарах - до 300 осіб.

8. Дім ІНР /Польська Партія Роботніча - прим. Редакції/.

Представники "ВіН"-у ствердили, що ВП участі в бої не візьме. Всі дані об'єкти були розположені в одній частині міста, дуже близько себе, що дуже ускладнювало оперування поодиноких груп.

НАША ПІДГОТОВКА.

На відправі з к-диром В. дня 24.У. постановлено акцію перевести. Акцію ускладнювало те, що наша розвідка донесла, що "ВіН" також про акцію говорить, що багато польського населення знає про акцію і про замовлену на 24.У. збірку членів АК. Це все грозило, що наші плани ворог розшифрує.

На відправі вирішено, що на збірному, вихідному до акції пункті буде д. Пет. Мун. і спільно обговорить з представниками "ВіН"-у план акції. - Д. Пет. відповідає за організування безпеки перед акцією. За переведення акції відповідає д. Пр. Назначено збірний пункт відділів на день 25.У., і боєві розпізнавальні знаки. Постановлено, щоб взяли участь в акції кращі вояки, добре одіті, належно пропагандивно підготовані, щоб гідно репрезентувати наші збройні сили перед сусідами.

Дня 26.У.46. на збірному пункті зібралися відділи і б. СВ./боївка Служби Безпек - прим. Редакції/. К-дир Б. перевів перегляд і спільно відсвятковано свято 23. травня. Ніччю перемашеровано на збірний пункт 6 км від Грубешова, де мали бути відділи "ВіН"-у. Стріча з їхньою стороною мала бути на мості на р. Гучва, але там нікого не було. Розложено відділи в боєво-оборонному характері. Приготовано кулеметні гнізда.

В лісі відділів "Він"-у не було. Їх представник приїхав 27.У. рано і сказав, що відділи в дальших лісах, прийдуть вечером, а в гід ІЗ. прийдуть к-дари "Він"-у для обговорення плану наступу.

ОТРИЧА З СУСІДАМИ І ОБГОВОРЕННЯ ПЛАНУ АКЦІЇ.

Представники "Він"-у, офіцери, приїхали фірмою на означений час. Представилися: Вк., доводця обводу, к-дир їхнього війська, кап.Вр.до усталення плану, пор.М. - к-дир оперування в місті, пор.С. - к-дир застав поза містом. Всі вищі, як середнього росту. Вк. і Вр. вбрані в цивільне убрання, скромно. Пор. М. і Сьлепи в військових уніформах, вбрані скромно. Всі озброєні в пістолі, кап. Вр. - ППО, і М. КБН.

Привітання відбулося в поязній атмосфері, взаємно частували себе тютюном. Скликано командирів поодиноких груп, постелено коци і розпочато укладання оперативного плану. Представники "Він"-у представили теренові умовини і розклад ворога. Укладання оперативного плану передали нашим представникам, кажучи, що не знають нищівної сили торпед і можливості їхнього поцілу. Заявили, що на себе беруть обезпечення поза містом, будуть брати участь в акції, самі хочуть нищити УБН, роз - броїти МО, знищити ППР, і дадуть провідників по всіх інших опірних пунктах порога. Гарантували, що ВП не візьме участі в бою в ходнім випадку, а буде сидіти тихо. Проектів було багато, представники "Він"-у займаючи становище більш пасивне. Врешті укладено поверховний план акції. К-дир Пр. з к-дирами відділів УПА встановили подрібний план акції на НКВД, розміщення застав і інших бойових груп і передано це до дис - кусії, що й прийнято. На УБН призначено ще одно технічне звено з торпе - дами.

П і д а і д і л и УПА в силі:

ІЗО осіб плюс 2 технічні торпедні звена плюс 30 людей резерви - наступ на НКВД.

ІЗ людей, боївка Я. - обстріл з крила. К-дир наступу - Пр.

Боева група "Він" - 25 людей плюс наше техн.торпедне звено УБН. - к-дир пор. М.

МО розброїть "Він" сам.

Риселенча комісія - 20 людей - б. СБ., к-дир О. /наші/.

ППР. - 5 з "Він"-у.

Приватні мешкання урядовців з УБН - ІО з "Він"у, з наших.

Знищення пошти і застава, щоб нас не окружило НКВД - боївка Х.

Застава на холмському мості - б. СБ.

Відділ к-дира В. - забезпечення від ВП.

Застава в метеленському лісі і спалення мосту в Вербоковичах - "Він" в числі 25 людей.

Застава від Холма - на роздоріжжі Грубешів - Холм - Городно 25 людей "Він".

Черничин - застава від Сокаля - "Він" 20 людей.

Грібніші застави - "Він"

Подано бойві клички завдання поодиноких груп. Встановлено час на - ступу. Починати мала група, яка атакує НКВД. Враховано всякі есентуаль - ності. З нашої сторони - к-дир акції Пр., з польської сторони - кап.Вк

Представники "Він"-у від'їхали. З к-дирами поодиноких груп зро - блено відправу і то що пояснено план акції, розміщення ворога і завдан - ня поодиноких груп. Од'їзди це саме зроблено з розумом. Перед вечером зроблено збірку з усіма бойовими групами, повідомлено про акцію на - значено завдання поодиноких груп. Передано план Грубешова кожному з к - дирів, і він познайомлював свою групу окрема. Перед заходом сонця прибули відділи "Він"-у, зайшли на поляну, де була наша збірка, і діс -

тали команду "свобідно" стрільцями нашими і "Він"-у почалася розмова, пізнавали себе, оповідали про минулі стрічі - коли ми це були ворогами. Варта підмітити, що зверхній вигляд відділів "Він" був більше репрезентативний, як наших. З польським відділом прибі з політ. рою. з Варшави - П.О.

Кілька хвилин спoczynку, останні накази. Відділи "Він"-у як розпізнавальні знаки насадили на рукави приготовані попередньо червонобілі опаски. Наші стрільці зробили опаски з хусточок білі. Відійшли. Перед Грубетовом остання розвідка - в місті спокій, ніхто нічого не сподівається.

ПРОВЕДЕННЯ АКЦІЇ.

Всі боеві групи увійшли непомітно в місто. Ворожі варти погано пильнували і ніхто нічого не сподівався, в місті зловлено 5 зольків з МО і придержано/ група Вовки I./.. Відділи прийшли на призначене місце багато пізніше, як було передбачено /12,5 год./.. До того провідний "Він"-у, який проводив на означене місце групу "Вовки" I, помило кількакратного пояснення, де мав завести, завів її в таке місце, де грозив сильний обстріл ворога і своїх. Ця група мала почати наступ/. Група хотіла шерейти з гори на призначене місце, але це було неможливо, зайняла більш вигідне місце, початок год. I.30.

НКВД: група УПА з півдня підсунулася під самі дроты, а деякі і в окопи НКВД. Поставлено торпедник на становищі. Наші стансища були розложені півколом довкруги НКВД. Друга група, два рої, була з півночі /не згідно з планом/. Один рій, як охорона торпед, перед штабом НКВД, другий на становищах, на яких мав бути Яс. Перша торпеда вдарила в будинок, де було військо НКВД. Зразу почалася стрілянина в цілому місті. Будинки НКВД вкрив пил з розрваних торпедою мурів. Другу торпеду пустив стрілець В. і бунчужний - "Вовки III" - Також цільна. Це пущено 4 торпеди, з цього дві цільні. Частина НКВД вибігла на становище з південної сторони і відкрила вогонь з двох "Максимів" і іншої зброї але їх зразу знищено перехресним кулеметним погнем, гранатами і "гарлачем". Вкінці стріляв лиш один "Максим", але його становище було призначене на обстріл другої, східної частини, і через погане поле обстрілу не робив жодної шкоди нашим відділам. Північна група лише завважила, як деякі НКВД-исти втікали на схід, у місто. Другий рій, з відділу Зом./кулеметчик С./, обстрілював втікачів з будинку УБП, двох впало, трьох вернулося назад. Незабаром НКВД почало пускати ракети в міста. Як ми довідалися опісля, в місті ще було коло 20 арт ЧА, які верталися десь з Німеччини. Вій тривав коло I,30 год. Як почало світати, дамо знак відступу.

УБП: з гуком першої торпеди група М. з б. СБ.Я. почала наступ на будинок У.П. Заатаковані втікли нагору, де їх нищено кулеметним огнем, решта втекла з камениці, інших знищено в середині. Будинок здобуто наступом. Випущено в'язнів, а будинок зі всіма актами спалено. АКівці були дуже добре. МО не розброєно. Виселенчої Комісії не знищено, тому що там була сильна охорона з кулеметами, і вона не дала допустити до будинку, а розвідка "Він"-у донесла неправдиві відомості /пістолетом/. Приміщення ППР знищено, забрано документи, зліквідовано кілька працівників, які там були.

Знищено пошту.

З півної сторони був ранений інструктор - "Вовки II" - В., 2 з "Він"-у, один з б. СБ. О. вбитий під час перестрілки з переселенчовою комісією.

На знак ракети почато відступ. На холмському мості вбила група "Вовки I" - майора НКВД /пізнано по пагонах/ та трьох войків з УП. Вони ранили росового П. Тут же танкетка заатакувала відступаючу групу пор.М.

Був з нашої сторони вбитий В., підред. СБ., зі сторони "Він"-у - чотири вбиті, три ранені. Задня частина "Він"-у розбіглася і одинцем пізніше пробилася додому.

Втрати ворога: УВБ і ВП - понад 30 осіб.

Розбросано 5 МО. Вбито кілька працівників ППР.

НКВД: здемольовано торпедами майже цілі приміщення НКВД. Жертв не утієнено. Розвалено будинки в двох місцях і частину бараку. Вбитих забрано ніччю, а не знати, що було в тих частинах будинку, які знищено.

БІЙ В ТЕРЕБІНСЬКОМУ ЛІСІ.

Найперше відступив відділ "Вовки I", опісля відступили інші відділи і б. СБ. На збірному пункті лишився ще д. Дун. Г. і д. Пр., але не вернула ще б. СБ. Коли Я. перейшов шосе в Метеленському ліску, над'їхало кілька авт НКВД і ВП з Грубешова /ворог уже впевнений опам'ятатися і організуватися/ і обстріляли відділи. В тім місці не було доцільно приймати бій, і дано наказ до відступу в напрямі теребінського лісу. 2 км. від ліску ворог вже був на віддалі цільного стрілу і почав обстрілювати відступаючу розстрільну. Відстрілюючись відступлено аж до тер. лісу. В часі відступу двох наших ранено - одного легко, другого тяжче. На краю лісу швидко привернено боевий порядок і прийнято оборону. Наспіла ворожа танкетка. Наступ відбито, скоростріли на танкетці знищено. Тут також був відділ "Вовки I". В бій було три вбитих і три ранених, в тім к-дир Пр. Ворог заліз, обстрілював наші становниці і не настував. Відділи почали відв'язуватися. Наостанці лишився ще відділ "Вовки II і III". Вони відступили коло 200 м. в лісі і залягли. За якийсь час зі сторони лісу, в напрямі нашої розстрільної, почав зближатися ворог, який хотів нас оточити. Ворога підпущено на близьку віддасть і прийнято гураганним вогнем. Ворог почав панічно втікати. Наші відділи відв'язалися в іншому напрямі. Бій тривав від 4,20 до 6,30 год.

Втрати ворога: 32 НКВД і 6 ВП вбиті /подали з "Він"-у/.

Наші втрати: 3 вбиті, 5 ранених.

29.У. коло 8 год. ворог дістав підкріплення з Люблина, Холма та Замостя, і почав погоню за відділами, але не попав на слід. Група Я. під командуванням Дум. і І., відступила в метеленський ліс. Під лісом почав хтось стріляти, д. І. вислав бойовиків в розвідку на колонію, щоб розпитала, що діється довкола. Ворог був уже на краю ліса, і, коли стрільці вийшли на поле, почав до них вогонь. Тут згинув 2-ох, в тім д. Горинь. Група відступила до лісу коло діброви, де получилася з частиною відділу Д. По обіді подано, що зближається ворог КВБ /з Люблина/. Розложено розстрільну. Підпущено ворога на близьку віддасть. На наказ к-дира Д. ворога прийнято гураганним вогнем. Ворог почав панічно втікати. Відділ відв'язався. Як почало смеркати, відділ почав відступати в південний терен. Коло колонії Вишнів завважено, що в нашу сторону зближається ворог. Частина відділу залягла частина ще стояла. Д-ий почав перекликатись з ВП, питаючи хто є з ВП. Відповіли, що "КВБ" з Люблина - "А то хто?" "Войско Варевжа, пор. Дунайські". Ворог не сподівався підступу, махерував далі. Коли ворог підійшов на близьку віддасть, прийнято його гураганним вогнем. Ворог панічно втік, лишаючи 10 вбитих. Наші відділи відв'язалися.

Втрати ворога: /Перший бій не перевірено/.

Другий бій - 10 вбитих.

Наші втрати: 3 вбиті, 1 ранений.

Постій 7.6.1946.

СЛАВА УКРАЇНІ!

Н.

Бейлестон.

ЧУТЬ, ЧУТЬ НЕ ЗРОБИВ РЕВОЛЮЦІІ.

Кажуть люди - і правду кажуть, - що з яким пристаєш, таким сам стаєш. А все то через амбіцію, не бути гіршим від другого. Ось послушайте, як то чоловіка засмоктує ця амбіція.

Вийшов я колись то на заболочену вулицю нашого табору Німі, та похнюпивши голову, йду. Горе ж бо настало по тих таборах! По дню то якийсь окріпінг, перейдеш скріпінг - то знову пайки обривають, до праці гонять, аж наостанку перевели всю нашу бітоту на німецький харч. І тут вже змінь! Бувало все то можна було за американські ласощі вимінати у шваба кусок якогось стереве або кілька яєць для дітей. А тепер і з тим шлюс. Починай чоловіче наново крутити лисою головою, щоб якось цю біду пхати.

Ото ж іду я і думаю, як то і де то вимінати тих же кілька шоклад за щось поживніше, аж чую а мій сусід Горлаєнко під боком про щось проповідує кільком таборянам.

- Запитаю - подумав я собі пана Горлаєнка.- Він людина вчена, по німецьки добре шваргоче, все зміє дешево купити, а дорого продати - він мені порадить.-

Підходжу ближче. Не випадає мені йому перебивати тож слухав:

- Промі з людей здирають, по приватках вигідно сидять, народ те роризують, фашисти нерозказанні! На УПА - кажуть, А де ж ця УПА! Уто її бачив! Яка може бути УПА в советському союзі? Скажіть це дітям, але не мені! На Упій - то так, але не на УПА.- Оклеймлять недождки ці - ду еміграцію своїм фашизмом, а тоді демократи всіх нас видадуть большевикам. Побачте, що так буде! -

- Ви про кого, пане Горлаєнко - питаю несміло.

- Як то, ви не знаєте про кого? Почекайте, я вам зараз зпочатку розкажу. Так вечером заходьте, панове, і зробимо діло - звернувся пан Горлаєнко до своїх слухачів, а потім взяв мене під руку і, проходячись статочно, почав мені толкувати:

- Як ви думаєте, сусіде, для чого у нас так багато провірок, чому весь час людей трівожать, через що пайок обривають та на німецький харч нас переводять? Чому, питаю?

- Думаю, що це вже така демократична мода - кажу я.

- Ге, ге! голубе! Це не мода, це має свою причину. А ось чому; через тих проклятих бандерівців, за фашистів нас уважають. -

В мені як дух заперло:

- Як то - кажу - я ж весь час думав, що ви з бандерівцями тримаєте. І чув минулого року, як ви УПА витівлювали та до згоди накликали. За революцію, мовляв. На зборах це було, перед всіми людьми. -

Пан Горлаєнко трохи замнявся:

- Було так, було... Та що будемо в паперці завзвати! Ви знаєте, я ж людина непростя, мені не випадає десь там у хвості плентатися та від початку починати. За мною вже ціла історія. Думав я, що справді бандерівці зміють людей шанувати, що справді у них революція і ми ось-ось опинимося в Україні, гм! - на відповідних постах.

Та коли я приглянувся - то це все блахман та крутість. Позасідали самі на міністерствах, а до людей: - У нас немає міністрів, народ буде міністрів вибирати. Ставайте і працюйте! Праці доволі! - Е, голубчики - подумав я собі, ^{вам} не мені за ніс водити! Знаю я як трава росте. Монополію ви на політику не маєте. Це не большевія. І ми вміємо партію склеїти!

Сів я в хаті, зложив програму і ось сьогодні вечером основуємо партію а завтра поспішним поїздом іду я до КУК-у. Приймуть нас як

рівні рівного і розведем пропаганду. Для вас і пост передумав. Ви у нас будете касіром. -

- А що ж не за партію? - питаю я.

- Соціалістично-революційна. "Соціалістично" - це для західних демократій, а революційна - це для нашого громадянства. Треба ба - чите, зразу політично ставити справу. Соціалістичність виключає фашизм, а революційність під смак нашому народові. -

- А звідки ж ви знаєте, що я захочу бути у вас касіром - питаю я далше.

- А чому ж би ви не захотіли? Як довго ще вам плентатися між сірими людьми? Ви людина статочна, безпартійна, ворогів у вас немає, то і зразу здобутете собі політичну симпатію.

Я задумався.

- І чого ж ви думаете? Кажіть: так і готово. Приходьте сьогодні вечером і будете одним з основників нашої партії. Ну?!... Недумайте довго, бо мені ніколи. Треба ще з людьми поговорити. -

- Добре - кажу я, щоб лиш спекатися, бо в мені зродилася своя думка.

Пан Горлаєчко стиснув мені руку і пішов. А я забув про свою мінянку і побіг у хату.

- Дай - кажу до сина папір і чорнило.

- Пощо вам? - здивувався син, бо ніколи не бачив, що я на еміграції щось колись писав.

- Дай - кажу - і не забирай часу! Засмаркатий, щоб перед тобою ще і толкуватися! -

- Я ж задачу пишу - починає синок вередливим голосом /не зношу вередливого голосу у дітей!/-

- Ти яким голосом до батька? - Прищуривши очі, підходжу до сина. Та тут вмилалася жінка:

- Тю, старий! А ти що таке мудре писати хочеш, що дитині вчитися не даєш? -

- Не твоє діло - кажу - як напишу то побачиш! -

- Го, го, - взялася під боки жінка - а я тобі кажу, що це і моє діло, щоб дитина вчилася.

- А в мене ще важніше діло - почав і я піднесеним голосом. / Я й забув, що такий голос закукурічує мою жінку, що потім, хоч навко - лішки перед нею падай. /

- Ото ж не дістанеш так довго, поки не скажеш, що це ти задумав писати! -

Я зразу побачив, що головою муру не проб'єш і почав лагідно:

- Послухай жінко! Я задумав оснувати партію і хочу написати програму! -

- Яку партію? - витріщилася на мене жінка.

- Політичну. -

- Яку, яку?! -

- Революційну! -

- А ще яку? -

- Соціалістичну -

- А що ж ти хочеш в цій програмі написати? -

- Як то що? Напишу соціальну програму, розділю між людьми добра, начеркну устрій....

- Яку соціальну програму, які добра? - перебиває мені жінка. - І де ти це хочеш зробити? Тут в Німеччині, в Парагваї, в Бразилії, чи в Канаді? Та коли ти вже такий мудрий, то напиши, як то більшовиків з України вигнати! Тьфу, на твою голову, старий блазню! І через це мала би дитина задачу не написати?.... Пиши, сику, і не слухай, щоб батько торочить. А ти краще придбай кілька яєць до хати!.... Який же мені по-

літик! -

І, грукнувши дверима подалася до хати. І зразу пізнав, що з цього нічого не буде. Коли моя жінка і говорити навіть не хоче, то це вже нідоного.

Сів я на дзиглику посеред хати і думки у мене порозбігалися, як кури перед йструбом.-

А шкода. Оснував би чоловік і собі партію, прийняв б тебе до КУК-у, посадили б серед батьків народу та навіть, коли б і треба було їхати на дальшу чужину, то поїхав би не Спіридон Чемерка, а голова партії, людина знана, непересічна. Тобі б і місце на пароплаві неабияке, тебе першого на "вокзалі" стрічали б, руку зжимали б про твою думку питали б і на гадку не прийшло би запрягати тебе до чорної праці. І честь і слава і гроші - все. І все - пропало. І чи не шкода? - скажіть люди добрі!! -

Спіридон Чемерка

О. Данський

БАТРАК -
/докінчення/

Верталися зі сміхом, серед голосної розмови, щоби заспокоїти Василя Савчина. Міг стрілити нечаяно, лякаючись підступу, прийняти їх, як ворогів.

Низьке, кремезне тіло Пилипа тряслося в сміху. Він хіхікав якимсь тонким голосом, аж на очі набігали сльози, а лице червоніло, мов у натузі.

- Перша стійка зочила якогось старенького дядька, що йшов хильцем, збирав ріще, - пояснював він Олексі, який хвилювався на своїй леканці, томився цікавістю. - Степан з опалу вдарив на ополох, передав другим. Тривога дійшла аж до нашої землянки, думали: большевики наскочили.

Іван Дрозд мовчки сердився. Потім він добув з торбини шматок черствого хліба, рвав його здоровими зубами, аж тріщало в щелепах. Іван натомлено присів, задивився в кут землянки.

Ранений Олекса, що попросив пити, так і задрімав з кухлем у руці. Спокій змішався з вогким духом землянки, розсівся мов звичний гість.

Пилип Чабан добув з кишені шматок паперу, вигладив його на столі долонею. Він висунув вінчик язика, торкнувся об нього невеличким олівцем, наче б пробував його гостроту, почав писати. Пилипові груди твердо надавили край стола, голова перекилася в право. Пилип наче б зазірав лівим оком у папір, ворухив устами в такт своїх думок.

Василь Савчин довго глядів на друга, втішався його мінами, дивувався. Врешті він не витримав, підійшов до стола, присуваючи рукою ближче до Пилипа ліктаря, запитав:

- Що ти так мучишся, Пилипе?

Пилип підніс дещо голову вгору, не випускаючи грудьми стола через те карк у нього покривав грубими, червоними складками шкіри.

- Пишу собі код! - сказав спокійно, як дитина, що не вміє писати, але водить олівцем по папері. Василь узяв папір довго розглядав чудернацькі хрестики, кривульки, якісь лінії, схожі на черв'ячки.

- Та цього "письма" не розібрав би й сам Шамполіон! - засміявся Василь.

- Який Шамполіон? - не второпав Пилип.

- Та той, що відчитав гієрогліфи! - ще більш незрозуміло пояснив Савчин.

Обличчя Пилипа почервоніло ще дужче, очі засяли вдовільням, як у людини, що відчуває свою перевагу. Він добув пом'яттий, звинений папірець, розгорнув його. Не випускаючи його з руки, запитав друга:

- Пригадуєш собі, Василю, наказ Бобра, який ми дістали це в зимі?

Василь наморщив лоба, силкуючись відгребати в пам'яті слова, що припали пороком пройдених днів. Врешті він піддався.

- Знаю, що ти й я одержали були спільний наказ, але забув слова

Чабан відхилився від стола, прибрал лице в вибачливу достойність

- Ну, то я прочтаю тобі цей наказ, хоча я Сам - поліон - сказав другові, розділюючи незрозуміле слово. Він хвилину здивлявся в розгорнений папірець, віддихав важко.

- Друг Момар.... то ніби ти, Василю.... і друг Батрак, себто я...., - читав Пилип, пояснюючи, - відійдуть.... в 9 годині, ввечері до Р.... забіраючи зі собою евентуальну....

Василь Савчин слухав мовчки, а докируги його уст блукав легкий усміх. "Добру має пам'ять, біда!" - подумав він про Пилипа, підозріваючи неписьменного друга про імпрровізацію. Та останнє слово Пилипового читання вразило Василя. "А може й справді "читає" свій код?"

Увага!

У значенні сторінок видруковано помилкова замість 31.сторінку
- 32 сторінку.

Від голосних зайворонкових співів окрай неба зарозавівся втікоть. Із межі скопився вітер, розгорнув крила, лискаючи ними вуха піль. По-вітря прозорилося, пахло весняною свіжістю. Довга дорога в обрамованні двох рівчаків п'ялася на горбок, закручувалася.

- І так уже йде три години! - сказав він у півголос. - Чортів ско-
роход!

- Пилипе! - скликнув він друга, - Зажди, не йди так швидко!

— Ходить, як локомотива! — сказав обурено, але заслихий, що друг ганує. Та Чабан закурив і рушив далі, зразу попадаючи в розмірний крок скорохода. Василь затиснув уста, намагаючись побороти досаду, не відставати.

Пилип Чабан махнув цілком у руці у даль дороги.

Здивовання Василя підшпунуло йому ідкі слова:

- Будеш працювати в суді, Пилепе!

Педип недовірливо покосився на друга.

— Виноситимеш папері в кошиках! докіччив Василь.

Чабанове обличчя налилося кров'ю, видуваючи жили. Він пристанув, злавив обома руками ціпок, аж сухо тріснуло дерево.

Завчин пожалів свої злоби, намігся злагіднити її.

- Знаєш, Пилипе, в суді є всякі папери, до того треба довіреної людини...

Сердиті Чабанові очі, розділені глибокою морщиною, ще хвилину ясніли хижо, блили в лице Василя. Потім злагідніли, мов у дитини, легко приховалися під опалі до подовини повіки. На повних, мов у дівчини, червоних устах, осів усміх.

- А, як треба довіреного чоловіка, то буду виносити навіть сміття! - погодився Чабан, відвертаючись лицем до шляху.

Сонце незаметно підбиалося вгору, ширше обіймало світ. Високі по-
вапнені придорожні стовпи з чорними знаками кілометрів здалі, здигова-
но плягали в слід двом пішоходам.

Василь Гометин уже не сердився, хоча втома розсілася на його плечах, пригинала до долу. Він зрезигновано піддався волі товариша, йшов усе вперед, намагаючись додержувати кроку.

Раптово Чабан зійшов зі шляху, перестрибнув рівчак і зупинився під широкою польовою грушею.

- Трохи спочинемо, Василю, а там далі до Львова! - сказав другові

Він заховався за пнем дерева в траві, диг, як воєк до стрілу, з обшк-
личчям, поверненням на шлях.

- Іди сюди, тут нас ніхто не догляне непроханий, а ми будемо ба-
чити все!

Василь Савчин опустився на коліна з окликом полегші, простягся в
траві.

Примота білкою підкралася до друзів, відібрала їм охоту до їжі.
Чабан намагався прогнати її гострим димом тютюну, дужався з нею, як з
людиною. Савчин приложив гаряче лице до трави, вгорнувся спочинком, як
пуховиком, безпечний у сторожкій чуйності друга.

З поля надлетіла хмарка горобців, сірими грудками опала на грушу,
знімаючи гамір, мов пустуні-школярі. Ворона, що підстрібувала на шля-
ху, наче б її підкидувала пружина, зірвалася з лопотом крил перед над-
ізджаючим авто.

Чабан ніяк не нагнувся над травою, хижо зорів очима за польськими по-
статями в авто.

Південний духота йшла полем, хитаючись, мов п'яна, в'ялила все жи-
ве, Гамірливо, з погейкуванням і дзвінками своєї дивної мови,
надтягнула злізком циганська валка. З-під широких, подотняних халабуд
визирали бородаті обличчя, голі, засмалені дитинчата.

Молодий циган звинно зіскочив з воза, кричав високим голосом, ляс-
каючи пугою. Високе колесо перехилилося на бік, грозило упадком. Вантаж
зупинився на місці. Громадка циган зібралася довкруги воза, живо спо-
рила над випадком.

Від гурту відірвалася жіноча постать, йшла до групи. Зоркі, чорні
очі молоді циганки нагледіли двох друзів, зближалися ідіним.

Гамір розбуркав сторожого Савчина, підвів його до половини.

- Покладіть карбованця на руку, поворочу, всю правду скажу! - мо-
лода циганка присіла в траву, ніжила чорними, в блисках, очима, влещу-
вала. Довкруги її голови тихо бренили монети, вплетені в чорні коси, ко-
ліровий шаль ворухився на високих грудях. Звернулася до Пилка Чабана,
нахиляючи гнучко тіло.

- Май, псорочу, вганяю твою долю!

Чабан засміявся всело, знепоохочував. Циганка зазирнула у його о-
чі, обдала солодкою знемогою. Зловила його руку, зближну гляділа на
жмут ліній, химерно сплетених у міцній долоні.

Потім підвела голову, почала журливим голосом, мор просила:

- Не йди туди, молодий, чорнявий! Плакатимуть дівчата за твоїми
устами, хороний! Не йди туди, там хрест!

Глу-зливий сміх Василя прогнав хвильову моторошність Чабана, про-
тверезив його. Чабан вирвав руку, хотів сміхом покрити дивне почування.

- Моєму татові теж ворожила циганка, щоб не їхав у місто, бо кде
його хрест! - почав весело. - А тато найшов на дорозі гроші й купив за-
шматок поля. Така циганська правда! - докінчив, розглядаючи з-під прим-
кнених повік личко циганки. В відповідь почув знову срібний бренькіт
її намиста й тихі, журливі слова.

- Ой, не йди туди, вродливий! Там хрест стоїть, куди ти йдеш!

х

х

х

Скрутив у бічну вуличку й вийшов на малу базарну площу.

- Ще треба купити хліба й до дому! - подумав, оглядаючи авто. Сіро,
непомітно прокрався між сидух, роздивлявся кругом. Міський гамір глушив
його, придивлювався з усіх сторін. Загледів те, чого шукав, і рушив з
місця.

Чолов рука зупинила його й голос, схрильований злорадним втіхом

проскрипів над вухом:

- Тут ми зустрілися, Пилипе!

Рвонувся, як прив'язаний і зустрівся з очима з Михайлом Лещиним.

Блідаве, перекошене обличчя Михайла нахилилося до нього, плювало

іддю:

- Давно шукаю за тобою, оунівський бандите! Врешті спіймав!

Пилипова рука непомітно зупинилася на грудях, де під свиткою висів на ремені револьвер, та враз охляла...

- Ні, треба без гуку, тишком. У мене ж доручення....

Тоді без надуми вдарив цілою силою важкого кулака в нахабне, нахилене лице ворога - і скочив вперед.

Біг швидко, складаючи в свої ноги скорохода всю пружність лісової людини, оминав зустрічні перешкоди якимсь відчуттям, ключив петлями, мов загнаний заць. Враз побачив проти себе ворожу заставу, за собою почув крик, стукотню, і на хвилину оглянувся. З виходу вулички вискочила погоня. Михайло Лещин біг передом, викикуючи дико для заохоти, на бігу добував з кобури зброю.

Пилип Чабан бистро обняв зором всю просторінь кругом себе, підшукав місце в заглибині муру.

- Не йди туди, молодий, вродливий! - подумав нагло, згадуючи вчорашні слова циганки, і посміхнувся гірко.

Серце билось дрібно - ,але думка працювала ясно, рівно, наче б кругом був спокій.

Оперся плечима об мур, широко розставив ноги, наче б хотів ударити на собі тягар. Рвонув рукою поли свитки, аж порвалися гудзики, до був важкого нагана.

Погоня надбігала звідусіль. Почав бити кулями спокійно, націлючись, мов на вправах.

Вороги розскочились, припадаючи в кожний вилом кам'яних стін, відгризалися пострілами, схожі на роздратованих півчарок, що клацають зубами.

Вирвані кулею шматки стіни вдарили Пилипа в обличчя, на хвилину забрали йому зір. Тічня доглянула цю нагоду, ринула вперед з радісним криком. Добув гранату й пошпурив її в саму гущу тіл.

Знову підняв револьвер, але замок клацнув сухо, остеріг, то нема куль.

Гарячково сягнув по гранати. Затихла йому в руці остання зачіпка. Тоді рішався.

Вневнено відбезпечив гранату й підніс до своїх грудей, де в кишені бірої сорочки спочивав "кодований" кризульками наказ.

Ще доглянув перед собою порване тіло ворога з розкиненими на боки руками - мов хрест.

Потім огорнув його полум'яний вихор.

oooooooooooo-----oooooooooooo